

REZULTATI ANKETE ZA RODITELJE DJECE S KOMUNIKACIJSKIM I JEZIČNIM TEŠKOĆAMA

Zadnjih petnaestak godina suočeni smo s činjenicom kontinuiranog i zabrinjavajućeg povećanja broja djece s komunikacijskim i jezičnim teškoćama. Centri za odgoj i obrazovanje osoba s intelektualnim i višestrukim teškoćama, preplavljeni su rastućim brojem djece, posebice s poremećajem iz spektra autizma, a redovni vrtići djecom s jezičnim teškoćama. Kao primjer navest ću podatak iz ustanove koja se bavi obrazovanjem osoba s IT. To je OŠ "Voštarnica" u Zadru gdje je 2012.godine ukupno bilo 75 učenika: 63 s IT, a 12 s PSA. 2023 u školi ima ukupno 130 učenika: 63 s IT, a 76 s PSA. Dakle, **6,3 puta više djece s PSA u odnosu na 2012.** Teret bujice djece s komunikacijskim i jezičnim teškoćama ustanove ne mogu nositi zbog kroničnog nedostatka stručnog kadra, posebice logopeda i rehabilitatora, te nedostatnog prostora za obavljanje svoje djelatnosti. Suočeni s činjenicom kako unutar postojećeg obrazovnog i zdravstvenog sustava njihova djeca često ne mogu dobiti potrebnu i dovoljnu pomoć, roditelji započinju potragu za stručnjacima u privatnoj praksi. I ponovno ostaju zatečeni činjenicom kako su liste čekanja za terapiju i kod logopeda u privatnoj praksi toliko velike da se mjesecima čeka red. Ta činjenica kontinuiranog povećavanja broja djece s komunikacijskim i jezičnim teškoćama motivirala je grupu logopeda, volontera i entuzijasta da osmisle anketu za roditelje djece s PSA ili jezično govornim teškoćama, a **s ciljem pokušaja otkrivanja mogućih uzroka tog rastućeg broja, kroz utvrđivanje učestalosti pojave vanjskih, odnosno okolinskih čimbenika prisutnih u vrijeme prvih naznaka navedenih teškoća u ranoj dobi do 3.godine života.** U svojoj pripremnj fazi anketa je prošla analizu nekolicine renomiranih stručnjaka s područja logopedije, pedagogije, medicine i psihologije, kako bi bili sigurni da smo postigli visoku razinu objektivnosti, **uzimajući u obzir sve postojeće vanjske čimbenike u razdoblju ranog razvoja.** U svrhu postizanja visoke razine te objektivnosti nismo tražili mišljenje roditelja o mogućoj povezanosti ili nepovezanosti pojedinih faktora s djetetovom teškoćom, već smo kroz pitanja isključivo tražili koji su se, u koje vrijeme i u kojoj količini pojavljivali određeni čimbenici. Kako ćete vidjeti

u nastavku, nominalni prikazi dosadašnjih rezultata obrađenih anketa do 30.listopada 2023., ukazuju na nedvosmislene zaključke. Napominjem kako je anketa i nadalje u tijeku, te ćemo sljedeće rezultate objavljivati u skladu s količinom novo pristiglih i obrađenih odgovora. Do kraja listopada 2023. načinjena je analiza 102 od pristiglih 197 anketa: 45 anketiranih roditelji su djece s jezičnom teškoćom, a ostalih 57 roditelji su djece s poremećajem iz spektra autizma.

Osim pitanja koja su vezana za analizu okolinskih čimbenika, anketa sadrži pitanja koja pokrivaju i druga područja: o spolu, dojenju, pohađanju vrtića, genetskom testiranju, te omogućava i druga ciljana istraživanja. U ovom predavanju izdvojene su one analize koje su najuže vezane za pojavnost vanjskih čimbenika:

- 1. Teška obiteljska situacija (teška bolest ili smrt bliskog člana obitelji, dugotrajna financijska neimaština, ovisnosti u obitelji, roditeljski razvod, izloženost djeteta emocionalnom ili fizičkom zlostavljanju);**
- 2. Pretjerano izlaganje ekranima;**
- 3. Nedovoljna količina vremena provedenog s djetetom u komunikaciji;**
- 4. Redovno cijepljenje po kalendaru obveznog cijepljenja ;**

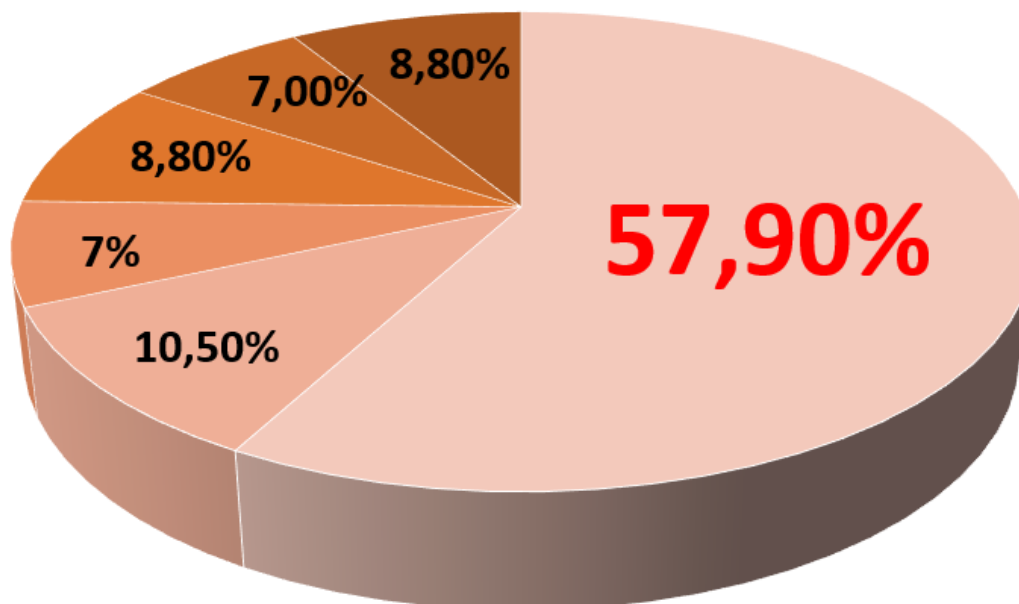
GRAFIČKI PRIKAZI REZULTATA ANKETE ZA UTVRĐIVANJE OKOLINSKIH ČIMBENIKA PRISUTNIH U VRIJEME POJAVE KOMUNIKACIJSKIH I JEZIČNIH TEŠKOĆA

Rezultati obrađenih anketa do 20. 10. 2023. iskazani u postotcima, prikazani su unutar nekoliko kategorija:

1. Prikaz rezultata ankete za 57 ispitanika iz populacije djece sa PSA :

- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 57,9%**
- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, porod carskim rezom (A 10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 10,5%**
- Uredna trudnoća, napredak djeteta tijekom trudnoće, prijevremeni ili zakašnjeni porod (A10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 7%**
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A 10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 8,8%**
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, porod s komplikacijama (A 10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 7%**
- Ostalo: (višestruki poremećaji s jasnim uzrokom: genetski čimbenik, traume...) **8,8%**

Prikaz rezultata ankete za 57 ispitanika iz populacije djece sa PSA izražen u postocima:

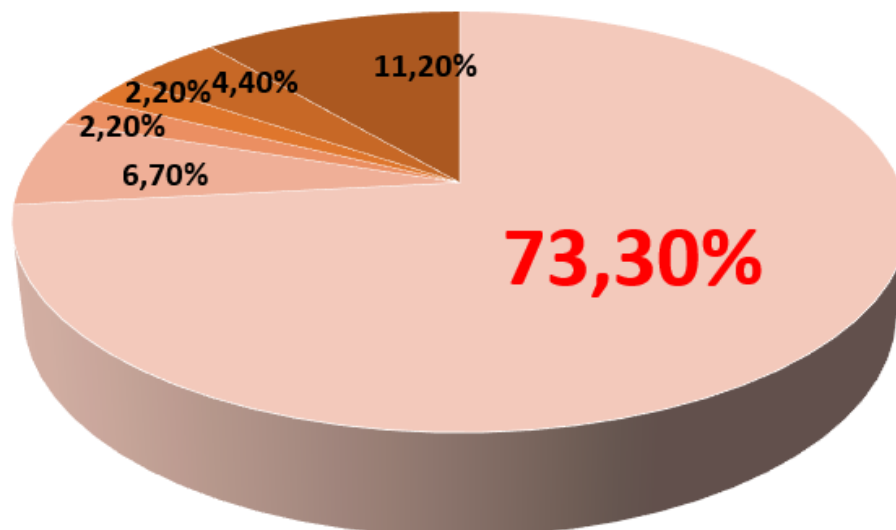

- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 57,9%
- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, porod carskim rezom (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 10,5%
- Uredna trudnoća, napredak djeteta tijekom trudnoće, prijevremeni ili zakašnjeni porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 7%
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 8,8%
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, porod s komplikacijama (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 7%
- Ostalo: (višestruki poremećaji s jasnim uzrokom: genetski čimbenik, traume...) 8,8%

2. Prikaz rezultata ankete za 45 ispitanika iz populacije djece s jezičnim teškoćama:

- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 73,3%**
- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, porod carskim rezom (A 10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 6,7%**
- Uredna trudnoća, napredak djeteta tijekom trudnoće, prijevremeni ili zakašnjeni porod (A10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 2,2%**
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A 10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 2,2%**
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, porod s komplikacijama (A 10/10 ili 9/10), **uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 4,4%**
- Ostalo:
(višestruki poremećaji s jasnim uzrokom: genetski čimbenik, traume...) **11,2%**

Prikaz rezultata ankete za 45 ispitanika iz populacije djece s jezičnim teškoćama:

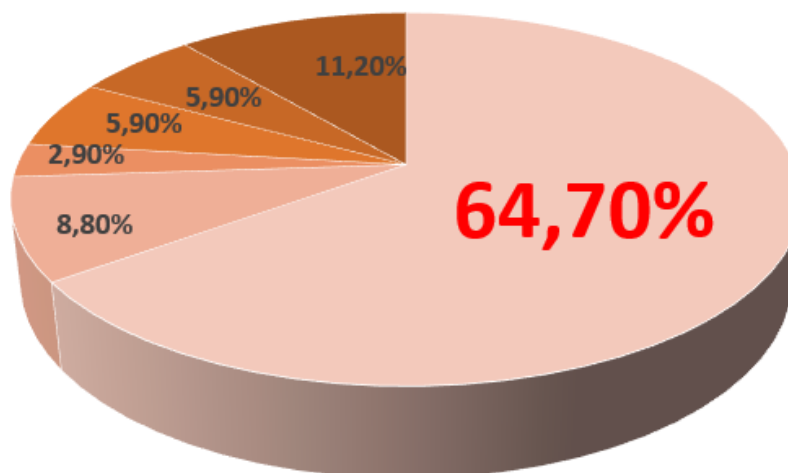

- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 73,3%
- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, porod carskim rezom (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 6,7%
- Uredna trudnoća, napredak djeteta tijekom trudnoće, prijevremeni ili zakašnjeni porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 2,2%
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 2,2%
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, porod s komplikacijama (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 4,4%
- Ostalo: (višestruki poremećaji s jasnim uzrokom: genetski čimbenik, traume...) 11,2%

3. Prikaz ukupnog rezultata za 102 ispitanika iz populacija djece sa PSA i jezičnim teškoćama:

- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: **64,7%**
- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, porod carskim rezom (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: **8,8%**
- Uredna trudnoća, napredak djeteta tijekom trudnoće, prijevremeni ili zakašnjeni porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: **2,9%**
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: **5,9%**
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, porod s komplikacijama (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: **5,9%**
- Ostalo:
(višestruki poremećaji s jasnim uzrokom: genetski čimbenik, traume...) **11,2%**

Prikaz ukupnog rezultata za 102 ispitanika iz populacija djece sa PSA i jezičnim teškoćama:

- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 64,7%
- Uredna trudnoća i napredak djeteta tijekom trudnoće, porod carskim rezom (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 8,8%
- Uredna trudnoća, napredak djeteta tijekom trudnoće, prijevremeni ili zakašnjeni porod (A10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 2,9%
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, uredan porod (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 5,9%
- Održavana trudnoća, uredan napredak djeteta tijekom trudnoće, porod s komplikacijama (A 10/10 ili 9/10), uglavnom zdravo dijete do uočene promjene: 5,9%
- Ostalo: (višestruki poremećaji s jasnim uzrokom: genetski čimbenik, traume...) 11,2%

4. Prikaz prisutnosti okolinskih čimbenika do 3. godine života djece u populaciji od 57 ispitanika sa PSA

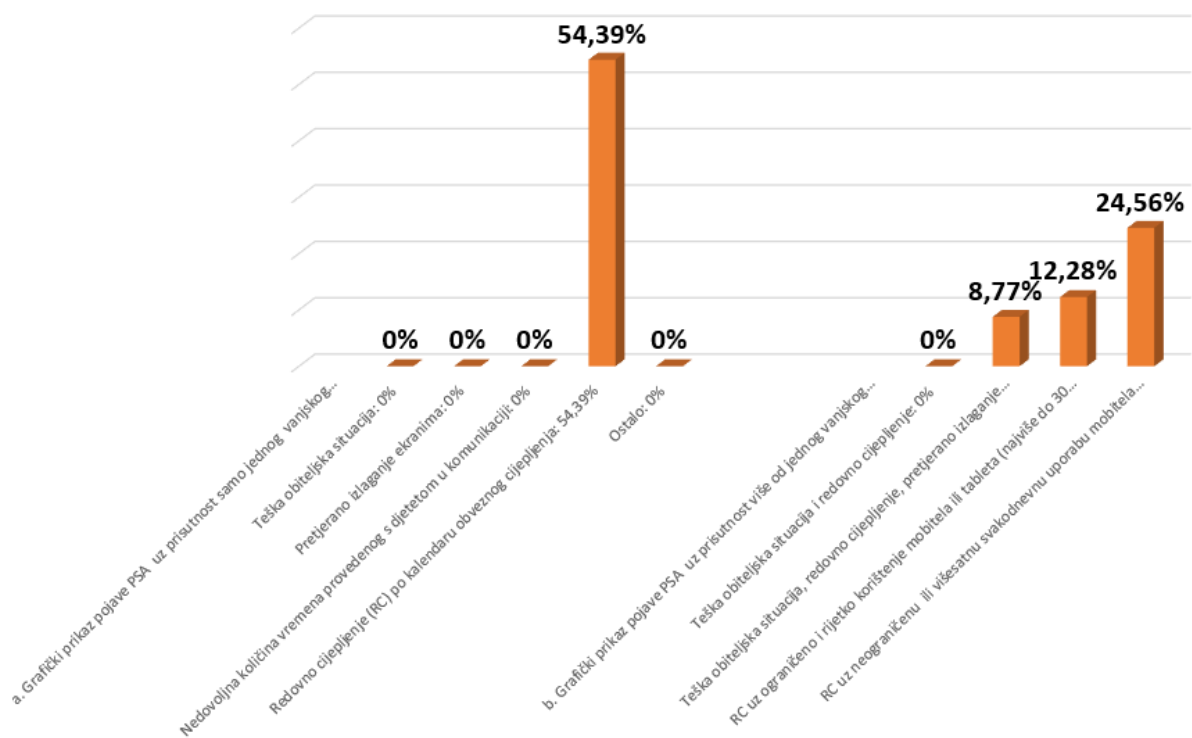
a. Grafički prikaz pojave PSA uz prisutnost samo jednog vanjskog čimbenika:

- Teška obiteljska situacija **0%**
- Pretjerano izlaganje ekranima: **0%**
- Nedovoljna količina vremena provedenog s djetetom u komunikaciji: **0%**
- Redovno cijepljenje po kalendaru obveznog cijepljenja: **54,39%**
- Ostalo: **0%**

b. Grafički prikaz pojave PSA uz prisutnost više od jednog vanjskog čimbenika:

- Teška obiteljska situacija i redovno cijepljenje: **0%**
- Teška obiteljska situacija, redovno cijepljenje, pretjerano izlaganje ekranima, nedovoljna količina vremena provedenog s djetetom u komunikaciji: **8,77%**
- Redovno cijepljenje uz ograničeno i rijetko korištenje mobitela ili tableta (najviše do 30 minuta dnevno) do 3. godine života, bez znakova ovisnosti: **12,28%**
- Redovno cijepljenje uz neograničenu ili višesatnu svakodnevnu uporabu mobitela ili tableta do 3. godine života, s vidljivim znakovima ovisnosti: **24,56%**

Prikaz prisutnosti okolinskih čimbenika do 3. godine života djece u populaciji od 57 ispitanika sa PSA

5. Prikaz prisutnosti okolinskih čimbenika do 3. godine života djece u populaciji od 45 ispitanika s jezičnim teškoćama

a. Grafički prikaz pojave jezičnih teškoća uz prisutnost samo jednog vanjskog čimbenika:

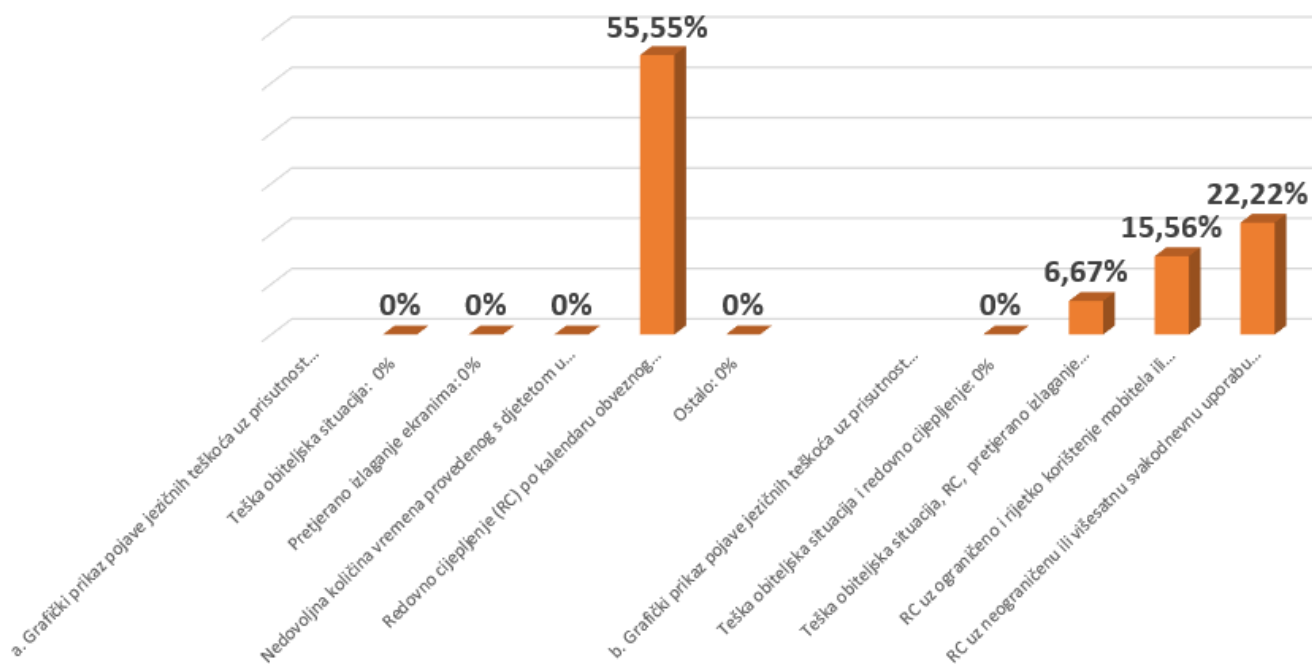
- Teška obiteljska situacija : **0%**
- Pretjerano izlaganje ekranima: **0%**
- Nedovoljna količina vremena provedenog s djetetom u komunikaciji: **0%**
- Redovno cijepljenje po kalendaru obveznog cijepljenja: **55,55%**
- Ostalo: **0%**

b. Grafički prikaz pojave jezičnih teškoća uz prisutnost više od jednog vanjskog čimbenika:

- Teška obiteljska situacija i redovno cijepljenje: **0%**

Teška obiteljska situacija, redovno cijepljenje, pretjerano izlaganje ekranima, nedovoljna količina vremena provedenog u komunikaciji: **6,67%**
- Redovno cijepljenje uz ograničeno i rijetko korištenje mobitela ili tableta (najviše do 30 minuta dnevno) do 3. godine života, bez znakova ovisnosti: **15,56%**
- Redovno cijepljenje uz neograničenu ili višesatnu svakodnevnu uporabu mobitela ili tableta do 3. godine života, s vidljivim znakovima ovisnosti: **22,22%**

Prikaz prisutnosti okolinskih čimbenika do 3. godine života djece u populaciji od 45 ispitanika s jezičnim teškoćama

6. Prikaz prisutnosti okolinskih čimbenika do 3. godine života djece u ukupnoj populaciji od 102 ispitanika sa PSA i jezičnim teškoćama, izražen u

postotcima

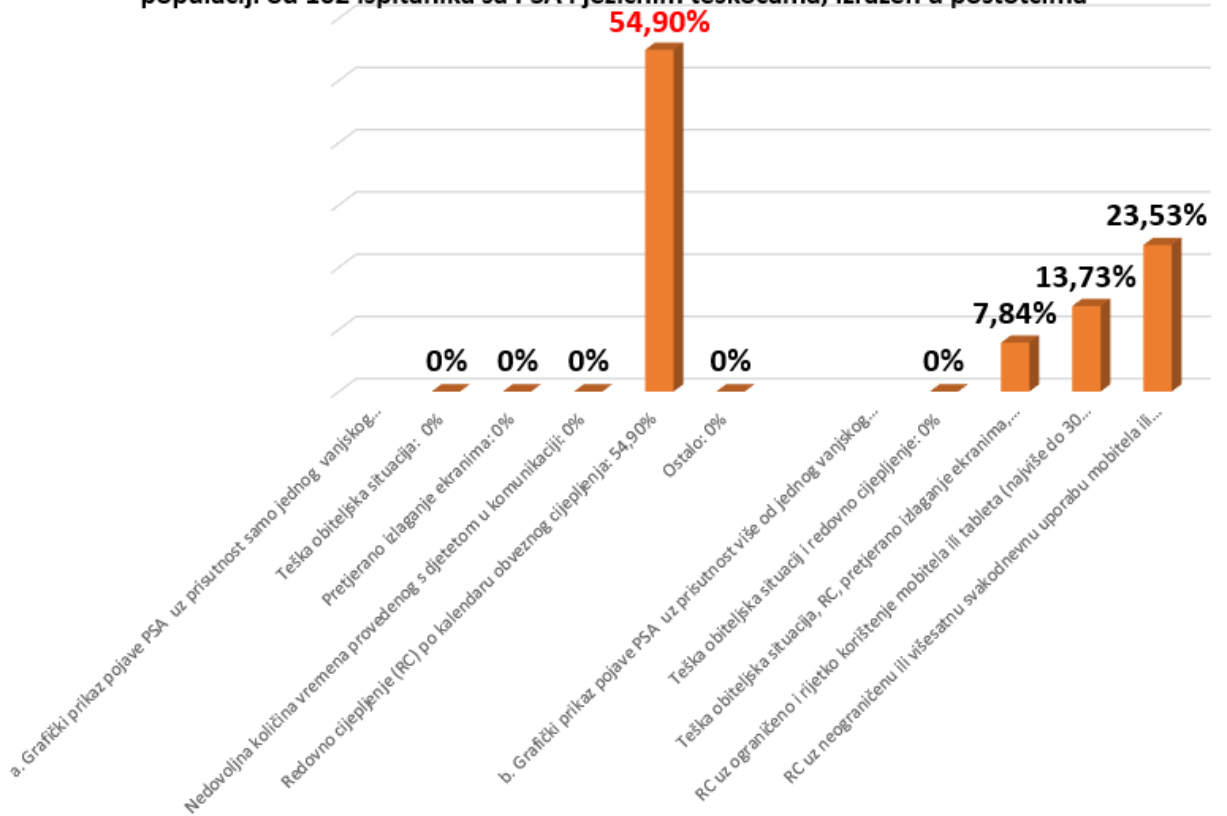
a. Grafički prikaz pojave PSA i JT uz prisutnost samo jednog vanjskog čimbenika:

- Teška obiteljska situacija 0%
- Pretjerano izlaganje ekranima: 0%
- Nedovoljna količina vremena provedenog s djetetom u komunikaciji: 0%
- Redovno cijepljenje po kalendaru obveznog cijepljenja: 54,90%
- Ostalo: 0%

b. Grafički prikaz pojave PSA i JT uz prisutnost više od jednog vanjskog čimbenika:

- Teška obiteljska situacija i redovno cijepljenje: 0%
- Teška obiteljska situacija ,redovno cijepljenje, pretjerano izlaganje ekranima, nedovoljno vremena provedenog u komunikaciji: 7,84%
- Redovno cijepljenje uz ograničeno i rijetko korištenje mobitela ili tableta (najviše do 30 minuta dnevno) do 3. godine života, bez znakova ovisnosti: 13,73%
- Redovno cijepljenje uz neograničenu ili višesatnu svakodnevnu uporabu mobitela ili tableta do 3. godine života, s vidljivim znakovima ovisnosti: 23,53%

Prikaz prisutnosti okolinskih čimbenika do 3. godine života djece u ukupnoj populaciji od 102 ispitanika sa PSA i jezičnim teškoćama, izražen u postotcima

7. Grafički prikaz rezultata analize vremenskog razdoblja pojave regresijske promjene u komunikaciji i/ ili jezičnom napretku ispitanika sa PSA, koja su

prije pojave komunikacijskih i jezičnih teškoća bila uglavnom zdrava, rođena iz urednih trudnoća i urednog napretka u trudnoći i nakon trudnoće, u odnosu na primanje redovnog cjepiva:

Regresija u komunikaciji i/ili jezičnom napretku, vidljiva:

- u prvom tjednu po primitku redovnog cjepiva:

22,80%

- u prvom mjesecu po primitku redovnog cjepiva:

15,78%

- u drugom mjesecu po primitku redovnog cjepiva:

8.77%

- između dva i šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva:

19,29%

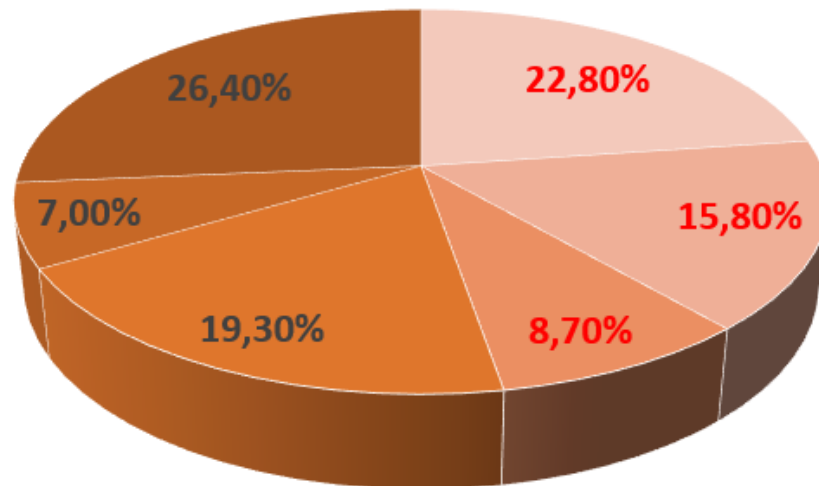
- nakon šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva:

7%

- Roditelj ne može odrediti vrijeme promjene u odnosu na primitak redovnog cjepiva, ili ne daje odgovor:

26,36%

Grafički prikaz rezultata analize vremenskog razdoblja pojave promjene u komunikaciji i/ ili jezičnom napretku ispitanika sa PSA, koja su prije pojave komunikacijskih i jezičnih teškoća bila uglavnom zdrava, rođena iz urednih trudnoća i urednog napretk

- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva u prvom tjednu po primitku redovnog cjepiva: 22,8%
- Promjena u komunikaciji i /ili jezičnom napretku vidljiva u prvom mjesecu po primitku redovnog cjepiva: 15,8%
- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva u drugom mjesecu po primitku redovnog cjepiva: 8.7%
- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva između dva i šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva: 19,3%
- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva nakon šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva: 7%
- Roditelj ne može odrediti vrijeme promjene u odnosu na primitak redovnog cjepiva, ili ne daje odgovor: 26,4%

8. Grafički prikaz rezultata analize vremenskog razdoblja pojave promjene u komunikaciji i/ ili jezičnom napretku ispitanika s jezičnim teškoćama, koja su prije pojave komunikacijskih i jezičnih teškoća bila uglavnom zdrava, rođena

iz urednih trudnoća i urednog napretka u trudnoći i nakon trudnoće, u odnosu na primanje redovnog cjepiva:

Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva:

- u prvom tjednu po primitku redovnog cjepiva:

20%

- u prvom mjesecu po primitku redovnog cjepiva:

6,67%

- u drugom mjesecu po primitku redovnog cjepiva:

6,67%

- između dva i šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva:

15,55%

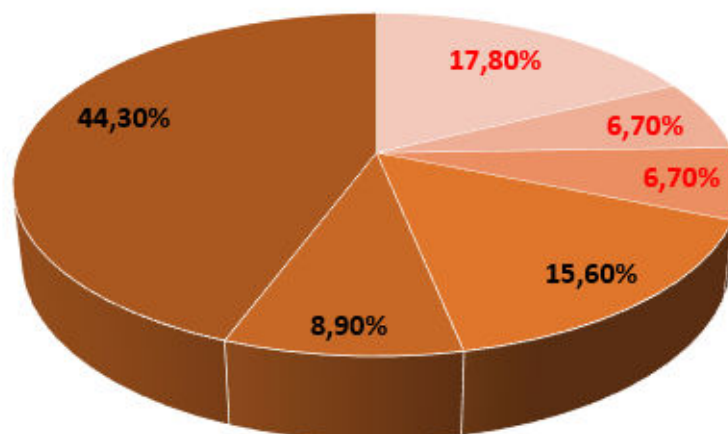
- nakon šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva:

8,89%

- Roditelj ne može odrediti vrijeme promjene u odnosu na primitak redovnog cjepiva, ili ne daje odgovor:

42,22%

Grafički prikaz rezultata analize vremenskog razdoblja pojave promjene u komunikaciji i/ ili jezičnom napretku ispitanika s jezičnim teškoćama, koja su prije pojave komunikacijskih i jezičnih teškoća bila uglavnom zdrava, rođena iz urednih trudnoća i ur

- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva u prvom tjednu po primitku redovnog cjepiva: 17,8%
- Promjena u komunikaciji i /ili jezičnom napretku vidljiva u prvom mjesecu po primitku redovnog cjepiva: 6,7%
- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva u drugom mjesecu po primitku redovnog cjepiva: 6,7%
- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva između dva i šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva: 15,6%
- Promjena u komunikaciji i/ili jezičnom napretku vidljiva nakon šest mjeseci po primitku redovnog cjepiva: 8,9%
- Roditelj ne može odrediti vrijeme promjene u odnosu na primitak redovnog cjepiva, ili ne daje odgovor: 44,3%

9. Grafički prikaz rezultata analize vremenskog razdoblja pojave promjene u komunikaciji i/ili jezičnom napretku ukupnog broja od 102 ispitanika s komunikacijskim ili jezičnim teškoćama, koja su prije pojave komunikacijskih

ili jezičnih teškoća bila uglavnom zdrava, rođena iz urednih trudnoća, urednog napretka u trudnoći i nakon trudnoće, u odnosu na primanje redovnog cjepiva:

Promjena u komunikaciji i /ili jezičnom napretku vidljiva:

-u prvom tjednu nakon cijepljenja:	20,59%
-u prvom mjesecu nakon cijepljenja:	11,76%
-u drugom mjesecu nakon cijepljenja:	7,84%
-između dva i šest mjeseci nakon cijepljenja:	17,65%
-nakon šest mjeseci nakon cijepljenja:	7,84%
- Roditelj ne može odrediti vrijeme promjene ili ne daje odgovor:	34,32%

10. Grafički prikaz težine uočenih promjena nakon cijepljenja kod 57 ispitanika sa PSA

- Promjena je kratkotrajna i blaga, s povratkom na stanje prije cijepljenja:

8.8%

- Promjena je u početku blaža, no tijekom sljedećih mjeseci se pogoršavala:

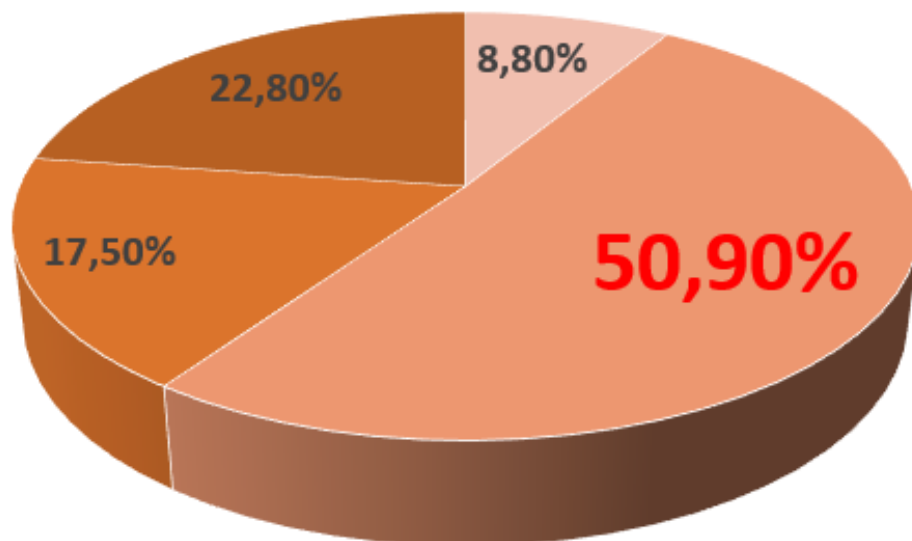
50,9%

- Promjena je od početka teža, sa stalnim pogoršavanjem:

17,5%

- Roditelj ne zna ili ne daje odgovor: **22,8%**

Grafički prikaz težine uočenih promjena nakon cijepljenja kod 57 ispitanika sa PSA

- Promjena je kratkotrajna i blaga, s povratkom na stanje prije cijepljenja: 8.8%
- Promjena je u početku blaža, no tijekom sljedećih mjeseci se pogoršavala: 50,9%
- Promjena je od početka teža, sa stalnim pogoršavanjem: 17,5%
- Roditelj ne zna ili ne daje odgovor: 22,8%

11. Grafički prikaz težine uočenih promjena nakon cijepljenja kod 45 ispitanika s jezičnim teškoćama

- Promjena je kratkotrajna i blaga, s povratkom na stanje prije cijepljenja:

6,7%

- Promjena je u početku blaža, no tijekom sljedećih mjeseci se pogoršavala:

42%

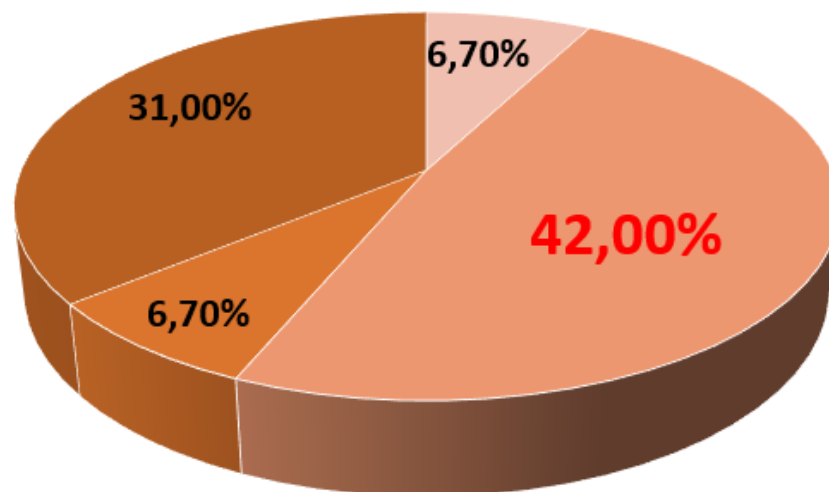
- Promjena je od početka teža, sa stalnim pogoršavanjem:

6,7%

-Roditelj ne zna ili ne daje odgovor:

31%

Grafički prikaz težine uočenih promjena nakon cijepljenja kod 45 ispitanika s jezičnim teškoćama

- Promjena je kratkotrajna i blaga, s povratkom na stanje prije cijepljenja: 6,7%
- Promjena je u početku blaža, no tijekom sljedećih mjeseci se pogoršavala: 42%
- Promjena je od početka teža, sa stalnim pogoršavanjem: 6,7%
- Roditelj ne zna ili ne daje odgovor: 31%

12. Grafički prikaz težine uočenih promjena nakon cijepljenja kod ukupnog broja od 102 ispitanika, 57 sa PSA i 45 s jezičnim teškoćama

- Promjena je kratkotrajna i blaga, s povratkom na stanje prije cijepljenja:

7,8%

- Promjena je u početku blaža, no tijekom sljedećih mjeseci se pogoršavala:

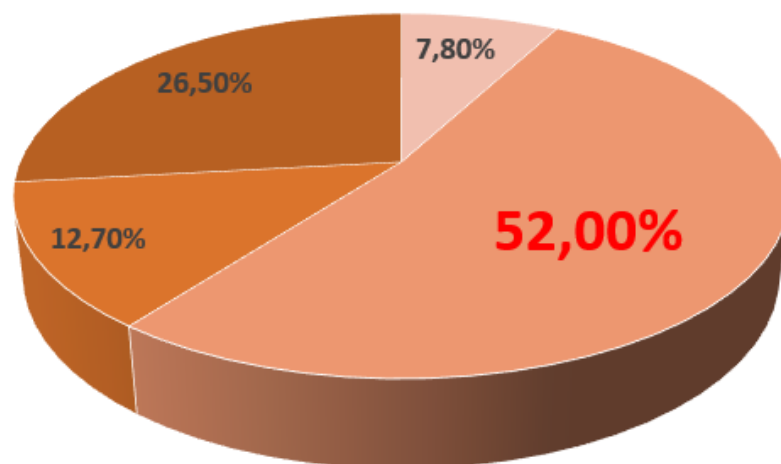
52%

- Promjena je od početka teža, sa stalnim pogoršavanjem:

12,7%

-Roditelj ne zna ili ne daje odgovor: **26,5%**

Grafički prikaz težine uočenih promjena nakon cijepljenja kod ukupnog broja od 102 ispitanika, 57 sa PSA i 45 s jezičnim teškoćama

■ Promjena je kratkotrajna i blaga, s povratkom na stanje prije cijepljenja: 7,8%

■ Promjena je u početku blaža, no tijekom sljedećih mjeseci se pogoršavala: 52,0%

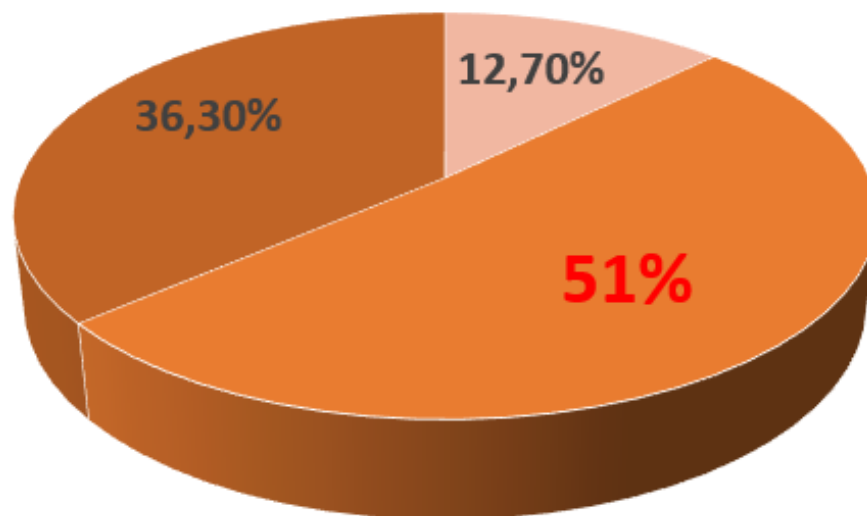
■ Promjena je od početka teža, sa stalnim pogoršavanjem: 12,7%

■ Roditelj ne zna ili ne daje odgovor: 26,5%

13. Grafički prikaz obaviještenosti 102 anketirana roditelja djece s komunikacijskim i/ili jezičnim teškoćama, o obvezi zdravstvenih radnika koja uključuje prijavu sumnji na nuspojavu cjepiva agenciji HALMED-u i HZJZ-u

- Roditelj je obavijest o obvezi prijavljivanja nuspojava cjepiva dobio od strane liječnika: **12,7%**
- Roditelj informaciju o obvezi prijavljivanja nuspojava cjepiva ima iz drugih izvora: **51%**
- Roditelj nije upoznat s informacijom o obvezi prijavljivanja nuspojava cjepiva od strane zdravstvenih djelatnika: **36,3%**

Grafički prikaz obaviještenosti 102 anketirana roditelja djece s komunikacijskim i/ili jezičnim teškoćama, o obvezi zdravstvenih radnika koja uključuje prijavu sumnji na nuspojavu cjepiva agenciji HALMED-u i HZJZ-u

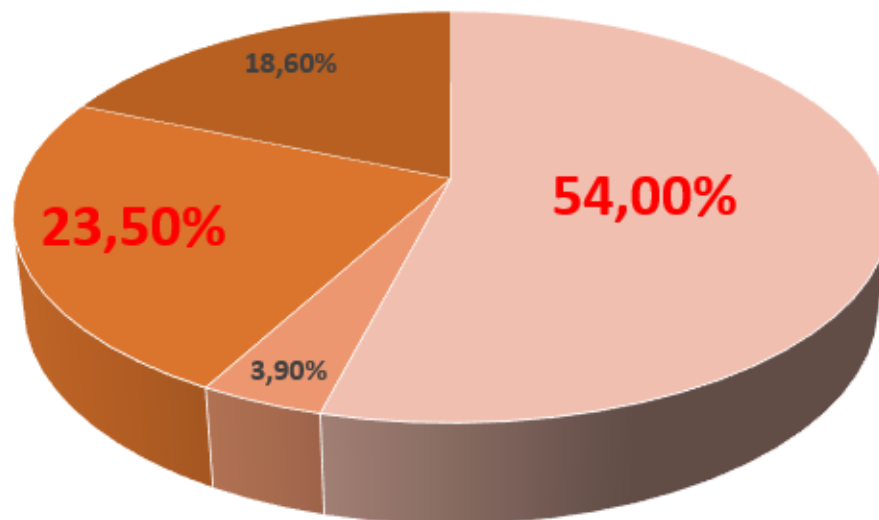

- Roditelj je obavijest o obvezi prijavljivanja nuspojava cjepiva dobio od strane liječnika: 12,7%
- Roditelj informaciju o obvezi prijavljivanja nuspojava cjepiva ima iz drugih izvora: 51%
- Roditelj nije upoznat s informacijom o obvezi prijavljivanja nuspojava cjepiva od strane zdravstvenih djelatnika: 36,3%

14. Grafički prikaz broja prijavljenih sumnji na pogoršanje zdravstvenog stanja djeteta nakon primitka cjepiva HALMED-u ili HZJZ-u od strane liječnika, dobivenih od 102 anketirana roditelja djece s komunikacijskim i/ili jezičnim teškoćama:

- Liječnik nije prijavio pogoršanje: **54%**
- Liječnik je prijavio pogoršanje: **3,9%**
- Roditelj nema informaciju je li načinjena prijava nuspojave: **23,5%**
- Roditelj ne odgovara na pitanje: **18,6%**

Grafički prikaz broja prijavljenih sumnji na pogoršanje zdravstvenog stanja djeteta nakon primitka cjepiva HALMED-u ili HZJZ-u od strane liječnika, dobivenih od 102 anketirana roditelja djece s komunikacijskim i/ili jezičnim teškoćama:

- Liječnik nije prijavio pogoršanje: 54%
- Liječnik je prijavio pogoršanje: 3,9%
- Roditelj nema informaciju je li načinjena prijava nuspojave: 23,5%
- Roditelj ne odgovara na pitanje: 18,6%

15. Grafički prikaz obaviještenosti 102 anketirana roditelja, o mogućnosti da sami prijave nuspojavu cjepiva HALMED-u ili HZJZ-u

- Roditelj **je upoznat** da sam može prijaviti sumnju na nuspojavu cjepiva:

45%

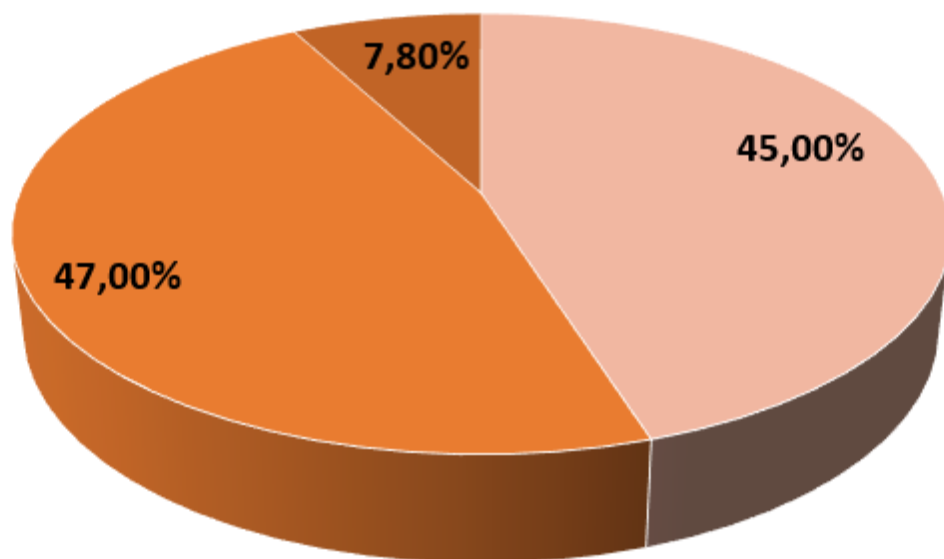
- Roditelj **nije upoznat** da sam može prijaviti sumnju na nuspojavu cjepiva:

47%

- Roditelj ne daje odgovor:

7,8%

Grafički prikaz obaviještenosti 102 anketirana roditelja, o mogućnosti da sami prijave nuspojavu cjepiva HALMED-u ili HZJZ-u

- Roditelj je upoznat da sam može prijaviti sumnju na nuspojavu cjepiva: 45,0%
- Roditelj nije upoznat da sam može prijaviti sumnju na nuspojavu cjepiva: 47%
- Roditelj ne daje odgovor: 7,8%

33 roditelja opisalo je što se događalo s njihovim djetetom nakon cjepiva. Priče su vrlo slične, do tada zdrava djeca upadaju u regresiju, prestaju komunicirati sa svojom okolinom, gube interes, neka prestaju hodati, jesti, ne spavaju dobro, neutješno plaču ili vrište. Roditelji najčešće govore da im se dijete „ugasilo“. Izdvojit ću nekoliko primjera:

M.S.: „I prije su bile reakcije na cjepivo. Nakon kombiniranog cjepiva sa 6 mjeseci kreću padanja u nesvijest koja su okarakterizirali kao „normalne“ respiratorne afektivne krize, a nakon MMR cjepiva s godinu dana ti se napadaji pojačavaju i uočavamo zastoj u govoru i motoričkom razvoju“.

S.A.: „Cijepljen je na kraju, nažalost, **uz prijetnje pedijatrice.**“

I.P.: „U roku 2 dana nakon diteper je nesto.“

K.B.: „Od toga dana dijete je krenulo unazad, sve što je do tada znalo se povuklo, ostao je samo muk i pogled u prazno.“

M.Š.: „ Prva temperatura u životu mu se javila nakon cijepljenja Priorixom. Dan nakon cijepljenja dobio je konvulzije i bio u bolnici 5 dana. Nakon toga dobiva sinovitis i respiratorne upale su učestale.“

D. DŽ.: „.....jer kad god spomenem promjenu nakon cjepiva **ili sam izignorirana ili verbalno napadnuta u obranu cjepiva...**“

M.Š.: „ Nakon cijepljenja sa 6 mjeseci odmah dobiva prvi napadaj epilepsije. Redovito dobija napadaje epilepsije raznih vrsta: stresanje, trzanje lica ili nekog drugog dijela tijela, zagledavanja, ostajanja bez daha. Ja sam svima, od liječnika opće prakse do neuropedijatara to naglašavala **I NITKO NIJE OBRATIO PAŽNJU!**“

ZAKLJUČAK:

Rezultati obrađenih anketa pokazali su:

- **Redovno cijepljenje po kalendaru obveznog cijepljenja bilo je čimbenik koji je bio prisutan kod svih ispitanika:**

80 djece (78,43%) bilo je cijepljeno svim cjepivima navedenim u kalendaru, dok su 22 djeteta (21,56%) cijepljena djelomično. Među ispitanicima **nije bilo niti jedno u potpunosti necijepljeno dijete.**

- Kod **55%** ispitanika, **redovno cjepivo** bilo je **jedini vanjski čimbenik** prisutan uz pojavu PSA ili JT.
- Kod **23,53%** ispitanika bila su prisutna dva čimbenika: **redovno cjepivo i pretjerana uporaba mobitela** koja je dovela do pokazivanja znakova ovisnosti.
- **U 1.tjednu** nakon primljenog cjepiva **20,59%** ispitanika pokazalo je **znakove regresije u komunikacijskom, jezičnom i općem napretku.** (Kod **12.7 %** djece je odmah **nakon cijepljenja došlo do teškog oblika regresije** s tendencijom stalnog pogoršavanja.)
- **Tijekom dva mjeseca od primitka cjepiva, regresija se pojavila kod ukupno 40,19% , odnosno više od trećine ispitane djece.**
- Agenciji Halmed **prijavljene su samo 4 sumnje na nuspojavu cjepiva.**

Kad s tugom promatram ove rezultate ne mogu se ne zapitati jesmo li, dragi moji kolege logopedi i rehabilitatori, neoprostivo dugo zakasnili, predugo šuteći o tragičnim pričama s kojima se nažalost prečesto suočavamo u svojoj praksi? I zašto smo šutjeli? Koga smo ili što to šutnjom štitili? Čega smo se to tako bojali da nismo stali uz bok roditelja u patnji koji su se usudili govoriti istinu o tome kako je i kada stradalo njihovo zdravo dijete?

Da, odgovorni smo za svoju šutnju i bespogovorno prihvaćanje dogmi o slučajnoj vremenskoj podudarnosti cjepiva i pojave komunikacijskih i jezičnih teškoća, no postoje oni kojih je razina neodgovornosti puno opasnija. Svi oni liječnici na izvoru djetetova života koji, ne samo da nisu učinili ono što im nalaže zakon i prijavili sumnju na nuspojavu, već su na zid srama stavljali svakog roditelja koji bi im izrazio tu sumnju, odgovorni su za nastavak tendencije stradavanja djece. Ne mogu i neću povjerovati u to da je većina stručnjaka svjesna toga što čini svojim nečinjenjem. Većina bespogovorno vjeruje znanosti kojom se, nažalost, manipulira i ne žele se suočiti s grubom istinom. No čamac lažnih uvjerenja nasukao se na stijenu realnosti i voda istine nezaustavljivo prodire. Hoćete li iznova pokušati skriti svoj pogled na nju? A ako to učinite, pitamo vas svi mi koji je vidimo: U koji tamni i duboki dio svoga bića ćete se uspjeti skriti sami od sebe?